

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Освітня програма	39604 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39604
Назва ОП	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Денисюк Олена Григорівна, Левченко Сергій Павлович, Рєпіна Інна Миколаївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	22.09.2021 р. – 24.09.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/076-zvit-pidprijemnytstvo.pdf>

Програма візиту експертної групи <http://www.econom.kharkov.ua/upim/7NnLCQUG.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» є актуальною в контексті задоволення потреб Харківського регіону у високопрофесійних, конкурентоспроможних фахівцях сфери підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. ХНУ ім. В.Н.Каразіна має багаторічний досвід підготовки здобувачів економічного профілю, що відображено в його місії та стратегії розвитку. Університет виважено підходить до процедури відкриття освітніх програм і забезпечує їх реалізацію на високому професійному рівні. ОПП забезпечується викладачами із належною академічною кваліфікацією і публікаційною активністю у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus або WoS. Форми та методи навчання в цілому сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Усі здобувачі та НПП мають безкоштовний доступ до інформаційних ресурсів та інфраструктури університету. Широко популяризуються процедури академічної доброчесності. В результаті ознайомлення з відомостями про самоаналіз, відповідями учасників зустрічей при проведенні дистанційної акредитації, наданими додатково на запит документами експертна група підтверджує можливість підготовки на достатньо високому якісному рівні здобувачів вищої освіти з другим (магістерським) рівнем за ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Виявлені недоліки та слабкі сторони ОПП не знижують загальне позитивне враження, а визначають перспективи подальшого розвитку програми.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

- Цілі освітньої програми чітко корелюють з місією та стратегією ХНУ ім. В.Н.Каразіна за ключовими КРІ. - В регіоні сформований стійкий попит на фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності і цілі ОПП дотичні до Програма підтримки розвитку підприємництва у м. Харкові на 2018-2022 роки. - Прогресивною практикою ЕГ вважає запровадження листів замовлень від підприємств на дипломне проектування. - Налагоджені стійкі контакти з «Платформою інноваційного партнерства» (YEP) і здобувачі освітньої програми мають можливість брати участь в конкурсах стартапів, де розвивають ораторську майстерність, опановують мистецтво проведення презентацій та інші soft skills. - Активна праця адміністрації ЗВО із налагодження контактів щодо академічної мобільності з світовими ЗВО. - На ОП використовуються сучасні інтерактивні методи навчання і є можливість підготовки власних підприємницьких проектів. - ХНУ ім.В.Н.Каразіна забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми, усі здобувачі 2 курсу магістратури мають більше ніж 1 публікації і, незважаючи на початок навчального року, двоє здобувачів 1-го курсу теж. - Викладачі у своїй більшості оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності завдяки виконанню сучасних НДР та участі у міжнародних проектах. - ЕГ відмічає ґрунтовну реалізацію стратегії інтернаціоналізації ХНУ імені В.Н. Каразіна та зацікавленість у її реалізації з боку викладачів та здобувачів. - Університет має сертифіковану систему управління якістю послуг у сфері вищої освіти згідно вимог ДСТУ ISO 9001:2015 «Система управління якістю». - Для забезпечення академічної доброчесності ЗВО використовує програми StrikePlagiarism.com і Unicheck.com. НПП та здобувачі освіти - активні учасники політики поширення академічної доброчесності ЗВО. - ЕГ вважає, що унікальність даної ОП реалізується саме через наявність потужної та системної роботи з роботодавцями. Роботодавці долучаються до майстер-класів, наукових конференцій, надають пропозиції по покращенню ОП, листи-замовлення на тематику кваліфікаційних випускних робіт, пропонують студентам бази практик, включають їх до кадрового резерву підприємств, проводять для них екскурсії. - НПП наголошують на постійному сприянні керівництва ЗВО у розвитку педагогічної майстерності (як через власні програми, так і у співпраці з іншими організаціями), створенні всіх умов для ефективної роботи, що мотивує їх для нових наукових пошуків. Для НПП є можливість безкоштовно відвідувати курси іноземної мови. ЗВО має ефективну систему матеріального стимулювання. - Наявність розвиненого інституту психологічної та медичної підтримки, можливість отримати субсидію на оплату гуртожитків, потужна бібліотечна база, безоплатний доступ до наукометричних ресурсів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

- Цілі ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» сформульовані досить широко і універсально. Рекомендації: більш лаконічно сформулювати цілі ОПП враховуючи її унікальність. - Наявне змістовне дублювання ПРН 12 та ПРН 15. Рекомендації: уточнити перелік ПРН в ОПП для уникнення дублювання. - ЕГ звертає увагу розробників ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», що 6 з 15 ПРН формує тільки одна ОК, а ПРН15 тільки 4 вибіркових дисципліни. Рекомендації: розглянути можливість досягнення вказаних ПРН в інших ОК за рахунок введення додаткових тем. - ОПП 2020 року редакції містить помилки у відображенні матриць відповідності визначених освітньо-професійною програмою компетентностей та програмних результатів навчання освітнім компонентам. Рекомендації: внести технічні правки в ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» другого (магістерського) рівня вищої освіти 2020 року редакції. - Для формування індивідуальної освітньої траєкторії ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» використовує стратифікований блочний вибір дисциплін. Рекомендації: надати більш вільний вибір дисциплін для формування індивідуальної освітньої траєкторії (бажано з широкого каталогу загальноуніверситетських дисциплін). - За ОК 12 «Стажування з фаху» має місце порушення логіки нарахування балів та технології застосування критеріїв оцінювання. Рекомендації: виправити технічні помилки у відповідній схемі нарахування балів і перевірити правильність процедури заявлених в робочій програмі критеріїв оцінювання. - Робочі програми навчальних дисциплін за більшістю освітніх компонентів не містять критеріїв оцінювання здобувачів освіти. Рекомендації: доопрацювати робочі програми навчальних дисциплін. - Професійна активність окремих викладачів не відповідає в достатній мірі дисциплінам, які вони викладають. Рекомендації: звернути увагу на окремі освітні компоненти, які потребують вдосконалення в частині

посилення науково-публікаційної активності викладачів відповідно до освітніх компонент, які вони викладають. - Роботодавці ОП не достатньо залучені до викладання окремих тем чи модулів. Рекомендації: залучити роботодавців до викладання тем в межах дисциплін як обов'язкового, так і вибіркового циклу та розробити план тематичних занять за ОП на постійній основі, в тому числі з використанням дистанційних технологій навчання. - Анкета недостатньо відображає рівень якості ОП на думку здобувачів, тому, ЕГ рекомендує розширити анкету, де буде відображено ступінь задоволення викладання конкретними викладачами. - ОП представлена окремо на офіційних сайтах університету, економічного факультету та кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва (інформація частково дублюється), що ускладнює її сприйняття та порівняння. Рекомендації: пришвидшити запуск нового сайту ЗВО з покращеною архітектурою.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” відповідає стратегії розвитку ХНУ ім.В.Н.Каразіна на 2010-2025 рр. <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/project-3.pdf> за якою освітня діяльність має відповідати сучасним світовим стандартам якості, мати потужну практичну складову і завдяки цьому забезпечувати успішне працевлаштування випускників на сучасних ринках праці. При детальному співставленні цілей ОПП зі стратегією розвитку університету ЕГ відзначає чіткий вектор її спрямування на досягнення показників реалізації стратегічного бачення університету в частині 1.5 “Стартапи”, 1.6 “Інкубація інноваційних проектів”, 2.1 “Викладачі, які викладають європейськими мовами”, 2.2 “Договори про співпрацю з роботодавцями”, 2.3 “Проходження виробничої практики поза університетом”, 3.1. “Кількість міжнародних угод, за якими здійснюється співробітництво”, 3.5. “Академічна мобільність студентів, аспірантів та докторантів”, 3.6. “Академічна мобільність викладачів, науковців та персоналу”, 5.3. “Широке залучення студентського активу до організації навчального процесу та оцінки його якості”. Також в цілях ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” стоїть приєднання до реалізації загальноуніверситетського проекту “Випускник Каразінського” (розробка моделі загальних вимог до університетського випускника з органічним поєднанням професійних, соціальних, підприємницьких, мовних та комп'ютерних компетентностей). Не зважаючи на високу кореляцію між цілями ОПП та стратегією розвитку університету, ЕГ рекомендує більш лаконічно сформулювати цілі ОПП враховуючи її унікальність. Унікальність ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» полягає у її міждисциплінарності, яка підсилюється формуванням індивідуальної траєкторії навчання здобувачів через отримання загальних і спеціальних компетентностей, перелік яких сформований на основі аналізу існуючих споріднених вітчизняних і зарубіжних освітніх програм, пропозицій стейкхолдерів, тенденцій розвитку практичної складової ОП, власних наукових досліджень викладачів за рахунок фокусування на маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, в результаті чого формуються сучасні результати навчання у випускників ОП для здійснення практичної діяльності та проведення наукових досліджень, що підкріплено міжнародними рейтингами Університету та Міжнародним Сертифікатом ISO 9001:2015.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

В ХНУ ім. В.Н.Каразіна відбувається процес опитування здобувачів освіти через анкетування. На запит ЕГ отримала результати такого анкетування в якому освітня програма високо оцінена здобувачами. В свою чергу, на засіданні Студентської ради економічного факультету протокол №14 від 1 лютого 2021 року про розгляді питання “Обговорення компетентнісного змісту ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” представники студради Лопатін Данило, Товстокора Анастасія, та Кравець Ганна рекомендували ввести компетентність «Здатність обирати та застосовувати ефективні засоби управління маркетинговою діяльністю суб'єктів підприємництва, торгівлі та біржової діяльності», яка може забезпечуватися дисциплінами «Маркетинг у підприємницькій діяльності», «Комерційна діяльність посередницьких підприємств», «Брендинг, товарознавство та експертиза». Дані пропозиції студентського самоврядування знайшли своє відображення в ОПП 2021 року редакції. На фокус-групі ЕГ мала можливість поспілкуватися з представниками роботодавців, що залучені до здійснення реалізації ОПП та процедур внутрішнього забезпечення якості: президентом Спільноти підприємців Харківської області Порошиним С.М., головним економістом АТ «Завод «Електроважмаш» Крохмаль С.С, директором НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України Глібо С. В., мером м. Громадка (Польща), представником Університету

третього віку у м. Громадка Dariusz Pawliszczy, проектним менеджером «Платформа інноваційного партнерства» (УЕР) Гусейном Гіасовим, директором ТОВ «Голд Клінік» Дячеком В.В., генеральним директором та директором з персоналу – Бізнес-групи «Крон» Черновою О.В. та Головахіною О. М. Усі вони також наголошували на важливості відображення маркетингового вектору в побудові ОК ОПП. За пропозиціями роботодавців до ОПП включені такі ОК: «Інноваційний менеджмент і венчурне підприємництво, «Міжнародне підприємництво», «Міжнародні бізнес-стратегії підприємства», «Міжнародна електронна комерція», «Комплексний тренінг з розвитку підприємницьких організацій», «Комплексний тренінг з організацій стартапів». Представники Бізнес-групи “Крон” продемонстрували бажання організувати навчання на ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” за дуальною формою.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

За даними Харківської міської ради, ще у 2017 році була затверджена Програма підтримки розвитку підприємництва у м. Харкові на 2018-2022 роки <http://kharkiv.rocks/reestr/663864>. В Програмі зазначено, що “підприємництво відіграє одну з провідних ролей у розвитку приватного сектора та поступово стає важливим чинником економічного зростання, створення нових робочих місць, підвищення зайнятості населення, зміцнення економіки міста.” На сьогоднішній день в Харківській області функціонує біля 163 тисяч суб'єктів підприємства і більшість з них потребують фахівців з даного напрямку. У регіоні, не зважаючи на COVID19 поступово зростає підприємницька активність, що вимагає додаткових знань у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. При розробці ОП був врахований досвід формування освітніх програм таких ЗВО України: ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана», Дніпровський національний університет ім. О. Гончара, Одеський національний економічний університет. На основі ознайомлення зі змістом аналогічних програм додано компетентності щодо встановлення і підтримання міжнародної співпраці в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, застосування інформаційно-комунікаційних технологій при прийнятті управлінських рішень та проведення тренінгів в професійній сфері. Також досліджено принципи формуванні аналогічних іноземних освітніх програм у Washington university in St. Louis, De la Salle University, Babson, Western Carolina university, Presov University in Presov, CEU business school, та інші. Доповнено перелік можливих soft skills, які можуть бути отриманими під час вивчення ОК «Соціальне підприємництво та соціальна відповідальність», «Організаційна культура підприємства», «Психологія підприємства», тощо. Досвід організації освітнього процесу отриманий професором Гонгаревою І.В. під час стажування в Варшавському та Ягелонському університетах (Польща) за програмою «Інноваційний університет та лідерство» використано при проектуванні ОП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ХНУ імені В.Н. Каразіна.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність другого (магістерського) рівня” було затверджено 10.07.2019 р. № 961. Стандарт передбачає досягнення 11 ПРН. ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” містить 10 (для магістерського рівня ВО) з 11 затверджених стандартом ПРН, проте для підкреслення власної унікальності в освітній програмі додано ще 5 ПРН: ПРН 11. Застосовувати сучасні дослідницькі технології та методи досліджень у сфері підприємства, торгівлі та/або біржової діяльності; ПРН 12. Демонструвати відповідальність за результати своєї діяльності перед суспільством; ПРН 13. Планувати та виконувати навчальне консультування в сфері підприємства, торгівлі та біржової діяльності; ПРН 14. Розробляти та пропонувати систему маркетингу для підприємницьких, торговельних та біржових структур; ПРН 15. Діяти відповідально та професійно при здійсненні підприємницької, торговельної та біржової діяльності на зовнішніх ринках. ЕГ не заперечує право ЗВО на підкреслення унікальності освітньої програми таким шляхом, проте звертає увагу на змістовне дублювання ПРН 12 та ПРН 15. За матрицею забезпечення програмних результатів навчання відповідними ОК освітньої програми ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” маємо такий стан: ПРН1: ОК6, ОК8, ОК12, ОК13, ОК14 (формує 5 ОК- 35,7%); ПРН2: ОК1, ОК2, ОК3, ОК12 (формує 4 ОК- 28,6%); ПРН3: ОК12 (формує 1 ОК- 7,1%); ПРН4: ОК2 (формує 1 ОК- 7,1%); ПРН5: ОК5, ОК12, ОК13, ОК14 (формує 4 ОК- 28,6%); ПРН6: ОК4, ОК5 (формує 2 ОК- 14,3%); ПРН7: ОК9 (формує 1 ОК- 7,1%); ПРН8: ОК4, ОК7, ОК8, ОК9, ОК10, ОК11 (формує 6 ОК- 42,9%); ПРН9: ОК1, ОК5, ОК6, ОК7, ОК11 (формує 5 ОК- 35,7%); ПРН10: ОК3, ОК5, ОК6 (формує 3 ОК- 21,4%); ПРН11: ОК2, ОК6 (формує 2 ОК- 14,3%); ПРН12: ОК3 (формує 1 ОК- 7,1%); ПРН13: ОК2 (формує 1 ОК- 7,1%); ПРН14: ОК10 (формує 1 ОК- 7,1%); ПРН15: тільки вибіркові освітні компоненти ВБ3.1, ВБ4, ВБ6, ВБ6.2 Зважаючи на певне дублювання ПРН12 та ПРН15, ЕГ пропонує уточнити перелік ПРН в ОПП для уникнення такого дублювання. Також, ЕГ звертає увагу розробників ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”, що 6 з 15 ПРН формує тільки одна ОК.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Цілі освітньої програми чітко корелюють з місією та стратегією ХНУ ім.В.Н.Каразіна за ключовими КРІ. 2. В регіоні сформований стійкий попит на фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності і цілі ОПП дотичні до Програма підтримки розвитку підприємництва у м. Харкові на 2018-2022 роки. 3. ОПП має підтримку різних груп стейкхолдерів, які приймають активну участь в її удосконаленні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. Цілі ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” сформульовані досить широко і універсально. Рекомендації: більш лаконічно сформулювати цілі ОПП враховуючи її унікальність. 2. Наявне змістовне дублювання ПРН 12 та ПРН 15. Рекомендації: уточнити перелік ПРН в ОПП для уникнення дублювання. 3. ЕГ звертає увагу розробників ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”, що 6 з 15 ПРН формує тільки одна ОК, а ПРН15 тільки 4 вибіркових дисципліни. Рекомендації: розглянути можливість досягнення вказаних ПРН в інших ОК за рахунок введення додаткових тем.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 1.1-1.4: цілі програми відповідають стратегії ЗВО, при їх визначенні та формулюванні програмних результатів навчання враховуються позиції здобувачів, роботодавців та інших стейкхолдерів, тенденції розвитку спеціальності, галузевий та регіональний аспект, досвід інших вітчизняних та зарубіжних програм. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, а також такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, урахування контексту та позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність відповідності освітньої програми критерію 1 при наявності недоліків, що не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” ПНУ становить 90 кредитів ЄКТС і відповідає ст. 5 ЗУ “Про вищу освіту” і вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”. Обов'язкові ОК за ОПП 2020 складала 45 кредитів ЄКТС (50 %), а в ОПП 2021 - 50 кредитів ЄКТС (55,6%). Обсяг вибіркових дисциплін ОПП 2020 складав 30 кредитів ЄКТС (33,3 %), а в ОПП 2021 - 28 кредитів ЄКТС (31 %). На практичну підготовку і атестацію в ОПП 2020 відведено 10 (11,1%) та 5 (5,6%) кредитів ЄКТС відповідно, в ОПП 2021 - по 6 кредитів (по 6,7%). В освітній програмі передбачено також факультативне вивчення дисциплін понад 90 кредитів ЄКТС.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП є структурованою та збалансованою в контексті загального часу навчання. Обов'язкова частина ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” ХНУ ім.В.Н.Каразіна включає два цикли: загальної та професійної підготовки. Цикл загальної підготовки обов'язкових дисциплін в ОПП 2020 був представлений освітніми компонентами: ОК1 “Глобальні проблеми сучасності” (4 кр. ЄКТС), ОК2 “Методологія та організація наукових досліджень” (4 кр.ЄКТС), ОК3 “Соціальна відповідальність” (4 кр.ЄКТС), ОК4 “Управління ефективністю розвитку підприємництва” (4 кр.ЄКТС), ОК5 “Управління підприємницькими проектами” (4 кр.ЄКТС). Це дозволило забезпечити здобувачам набуття: ПРН1, ПРН2, ПРН4, ПРН6, ПРН8, ПРН9, ПРН10, ПРН11. В ОПП 2021 року редакції ОК4 “Управління ефективністю розвитку підприємництва” була замінена дисципліною “Маркетинг у

підприємницькій діяльності” (5 кр.ЄКТС), що посилює унікальність ОП. В свою чергу, ОК3 “Соціальна відповідальність” перенесена до циклу професійної підготовки з назвою “Соціальне підприємництво та соціальна відповідальність”. Цикл професійної підготовки обов'язкових дисциплін в ОПП 2020 представлений ОК6 “Конкуренентоспроможність підприємницьких структур” (4 кредити ЄКТС), ОК7 “Управління консалтинговою діяльністю” (4 кредити ЄКТС), ОК8 “Венчурне підприємництво” (5 кредитів ЄКТС), ОК9 “Програмне забезпечення управлінських рішень” (4 кр.ЄКТС), ОК10 “Креативність в підприємницькій діяльності” (4 кр.ЄКТС), ОК11 “Менеджмент інноваційного розвитку сучасних економічних систем” (4 кр.ЄКТС). Це дозволило забезпечити здобувачам набуття: ПРН3, ПРН4, ПРН6, ПРН7, ПРН8, ПРН9, ПРН10, ПРН11, ПРН12. В ОПП 2021 ОК8 та ОК11 були об'єднані в ОК “Інноваційний менеджмент і венчурне підприємництво”, додано ОК “Організація та розвиток біржової діяльності”, а замість ОК “Управління консалтинговою діяльністю” додано ОК “Управління вартістю підприємства”. Удосконалення на думку ЕГ забезпечують більш повну відповідність заявленим цілям та програмним результатам навчання за ОПП. За матрицею забезпечення ПРН відповідними компонентами ОПП 2020 року редакції ПРН13 “Демонструвати відповідальність за результати своєї діяльності перед суспільством” закривається за рахунок ВБ12 або ВБ4.2 або ВБ6 або ВБ7.2. На перший погляд у разі обрання здобувачем інших вибіркових освітніх компонент даний ПРН не буде досягнуто, але ЕГ зазначає, що при вивченні ОК3 “Соціальна відповідальність” даний ПРН має бути пріоритетним. Підтвердженням цьому стало зазначення даного ПРН в ОПП 2021 року редакції для ОК3 “Соціальне підприємництво та соціальна відповідальність” (Тема 4. Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі, Тема 5. Соціально відповідальні відносини бізнесу та стейкхолдерів, Тема 8. Соціальна відповідальність різних суб'єктів суспільного розвитку). ЕГ звертає увагу розробників ОПП на неточність назв дисциплін навчального плану 2020 року та ОПП 2020 року редакції. Крім того назви двох останніх матриць ОПП переплутані місцями.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОПП 2021 року редакції за назвами ОК в цілому відповідає предметній області спеціальності 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” галузі знань 07 “Управління та адміністрування”. Освітня програма дає змогу здобувачам опанувати теоретичні знання та отримати практичні навички у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності з урахуванням специфіки та регіональних потреб Харківщини, що було зазначено президентом Спілки підприємців Харківської області Порошиним С.М.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування здобувачем індивідуальної освітньої траєкторії в університеті відбувається згідно пункту 3.5. “Організація вивчення дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти” Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна https://drive.google.com/drive/folders/1PAbV1TI3n_9e6vB-TJt5yI96sZa0u5Qi Аналіз структури ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” дозволив встановити, що обсяг вибіркових дисциплін освітньої програми складає більше 25 % від її загального обсягу (ОПП 2020 - 30 кредитів ЄКТС (33,3 %), ОПП 2021 - 28 кредитів ЄКТС (31 %)). Це у повній мірі забезпечує необхідний обсяг передбачений законодавством. Організація проведення вибору студентами міжфакультетських дисциплін включає два етапи: – відбір дисциплін із запропонованого переліку шляхом безпосереднього анкетування студентів (за допомогою сервісу Google Forms). Під час проведення першого етапу студенти мають заповнити анкети, що розміщені на сайті університету. В анкеті студенти обов'язково вказують три дисципліни у порядку їхньої привабливості для себе; – підбиття підсумків анкетування та оприлюднення результатів вибору міжфакультетських дисциплін на офіційному сайті університету. Студента, який не скористався своїм правом вибору, записують на вивчення дисциплін з міркувань оптимізації числа студентів у навчальних групах. Для реалізації права здобувача на формування індивідуальної освітньої траєкторії ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” використовує стратифікований блочний вибір дисциплін. В ОП передбачено 7 блоків по 3 дисципліни. Здобувач обирає по одній дисципліні і формує індивідуальну освітню траєкторію. ЕГ не заперечує можливість такого підходу до формування ІОТ, проте рекомендує ХНУ ім.В.Н.Каразіна удосконалити механізм вибору передбачивши більш вільний вибір дисциплін (бажано з широкого каталогу загальноуніверситетських дисциплін). Це має усунути недолік блочної системи вибору, коли в межах одного блоку здобувач може обрати лише одну дисципліну, хоча цікавиться двома чи трьома ОК.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” як 2020 року редакції, так і 2021 року згідно пункту 4.13. “Практична підготовка” Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна https://drive.google.com/drive/folders/1PAbV1TI3n_9e6vB-TJt5yI96sZa0u5Qi передбачає проходження здобувачами вищої освіти двох видів практичної підготовки “Стажування з фаху” та “Переддипломна

практика» 4 та 6 кредитів ЄКТС відповідно. Мета практики – набуття студентами професійних компетентностей для подальшого використання їх у реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності. Зокрема: ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК5, ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН5. Переддипломна практика магістрів відбувається на 2 курсі у 3 семестрі і триває протягом 4 тижнів. Вона враховує специфіку сфер їх майбутньої професійної діяльності і проводиться на підприємствах різних форм власності. Перелік баз практики формується кафедрою на основі аналізу виробничих та загальноекономічних можливостей підприємницьких, торговельних та біржових структур, а також їх придатності для проведення практики та подальшого потенційного працевлаштування здобувачів вищої освіти. Для практичної підготовки підписано довгострокові Договори про співробітництво ХНУ імені В.Н. Каразіна з Спілкою підприємців Харківської області, ТОВ «Голд Клиник», ТОВ «Харківгазбут», ТОВ «Епам Систем», ПАТ «ПУМБ». Також в процесі підпису Договір з АТ «Завод «Електроважмаш». Прогресивною практикою ЕГ вважає запровадження листів замовлень від підприємств на дипломне проектування. На момент проведення акредитації наявний Лист-замовлення на кваліфікаційну роботу магістра Задесенця А.В. від ТОВ НВО НДІ «Кондиціонер».

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Під час акредитаційної експертизи встановлено, що викладачі окремих ОК (зокрема «Соціальне підприємництво та соціальна відповідальність», «Управління підприємницькими проєктами і програмами», «Інноваційний менеджмент і венчурне підприємництво», «Комплексний тренінг з організації стартапів», «Методологія та організація наукових досліджень» та ін.) застосовують підходи до формування soft skills у студентів під час проведення практичних занять – ділові та рольові ігри, метод мозкового штурму, брифінг, розбір кейсів. Викладачі кафедри д.е.н., професор Гонтарева І.В. та к.е.н., доцент Кудінова М.М. налагодили стійкі контакти з «Платформою інноваційного партнерства» (YEP) і здобувачі освітньої програми мають можливість приймати участь в конкурсах стартапів, де розвивають ораторську майстерність, опановують мистецтво проведення презентацій та інші soft skills. Студенти ОП Маслій В. та Яковенко О. брали участь у семінарі під егідою USAID, Estonia development cooperation, Cisco та інших «For completion of YEP Standard Semester Program». 17 травня 2021 року Пихтін А. та Задесенець А. були членами організаційного комітету міжнародного проєкту YEP «SUMMER STARTUP SESSION». Студенти ОП Василяшко Н., Маслій В., Трикоза К., Яковенко О. займали високі місця у проєктах стартапів YEP.

7. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Кількість годин аудиторних занять в одному кредиті ЄКТС (денна форма навчання) (крім міжфакультетських дисциплін за вибором) становить: при навчанні за рівнем магістра – від 23% до 60% (від 7 до 18 годин в одному кредиті ЄКТС) (окрім вивчення іноземних мов). При вивченні іноземних мов кількість годин аудиторних занять в одному кредиті ЄКТС (денна форма навчання) (крім міжфакультетських дисциплін за вибором) становить при навчанні за рівнем магістра – від 50% до 60% (від 15 до 18 годин в одному кредиті ЄКТС). Навчальні дисципліни плануються в обсязі не менше трьох кредитів ЄКТС, практики – в обсязі не менше п'яти кредитів ЄКТС. Обсяг навчальної дисципліни чи практики встановлюється кратним цілому числу кредитів. В ході інтерв'ювання здобувачів ЕГ з'ясовано, що обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває їх фактичне навантаження. Аналогічні результати показало анкетування здобувачів навесні 2021 року. На питання «Чи є для Вас оптимальним співвідношення аудиторної та самостійної роботи?» відповідь так надало 100% респондентів.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за дуальною формою освіти не поки ще здійснюється. Але це питання знаходиться серед пріоритетів майбутнього удосконалення освітньої програми. В ході зустрічі з роботодавцями своєю зацікавленістю в організації дуальної форми навчання на ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» висловили представники Бізнес-групи «Крон» генеральний директор Чернова Ольга Вікторівна та директор з персоналу Головахіна Ольга Миколаївна.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Прогресивною практикою ЕГ вважає запровадження листів замовлень від підприємств на дипломне проектування. 2. Налагоджені стійкі контакти з «Платформою інноваційного партнерства» (УЕР) і здобувачі освітньої програми мають можливість брати участь в конкурсах стартапів, де розвивають ораторську майстерність, опановують мистецтво проведення презентацій та інші soft skills.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. ОПП 2020 року редакції містить помилки у відображенні матриць відповідності визначених освітньо-професійною програмою компетентностей та програмних результатів навчання освітнім компонентам. Рекомендації: внести технічні правки в ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” другого (магістерського) рівня вищої освіти 2020 року редакції. 2. Присутня неточність назв дисциплін навчального плану 2020 року та ОПП 2020 року редакції. Рекомендації: привести у відповідність назви ОК навчального плану до відповідної редакції ОПП. 3. Для формування індивідуальної освітньої траєкторії ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” використовує стратифікований блочний вибір дисциплін. Рекомендації: надати більш вільний вибір дисциплін для формування індивідуальної освітньої траєкторії (бажано з широкого каталогу загальноуніверситетських дисциплін).

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за критеріями 2.1 – 2.9: обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства та стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”; освітні компоненти, включені до ОПП складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання; зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”; структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії; освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок; обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Враховуючи всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, а також чинників, які визначають специфічні умови реалізації ОП, експертна група вважає, що ОП загалом відповідає критерію 2 при наявності недоліків, що не є суттєвими.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому до ЗВО оприлюднено на офіційному веб-сайті економічного факультету ЗВО <http://www.econom.kharkov.ua/index.php?id=333&idd=117&lang=u>. Згідно з п. 2.2, на навчання за освітнім ступенем магістра прийом до ЗВО здійснюється на основі ступеня бакалавра (або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста). Для абітурієнтів ОПП 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність”, програма фахового вступного випробування розміщена за посиланням <http://www.econom.kharkov.ua/upim/emxKLpWN.pdf>

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Прийом на навчання до ХНУ ім. Каразіна за спеціальністю 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” здійснюється за результатами фахового вступного випробування та ЄВІ з іноземної мови. Програма фахового вступного випробування розміщена на сайті ЗВО <http://www.econom.kharkov.ua/upim/emxKLpWN.pdf> та надає інформацію щодо тем вступних іспитів, що необхідні для вступу та структуру екзаменаційного білету. Кожен білет складається з 14 теоретичних тестових завдань та двох розрахунково-аналітичних завдань. Питання включають завдання з дисциплін: “Підприємницька діяльність”, “Економіка та організація торгівлі”, “Біржова діяльність”,

“Економіка суб’єктів господарювання”, “Маркетинг”, “Менеджмент”. Серед списку рекомендованої літератури з дисциплін “Підприємницька діяльність” містить підручник та монографію (2019 та 2018 р. відповідно), серед додаткових джерел, найновіше - 2013 року; “Економіка і організація торгівлі” - 3 підручника 2017, 2006 та 2009 р. , та серед додаткових - 2006 та 2007 р.; “Біржова діяльність” - посібник 2016 р. та монографія 2018 р., однак, серед додаткових джерел міститься підручник 2003 року та підручник 2008 року; “Економіка суб’єктів господарювання” - підручники 2013 та 2009 рр., серед додаткових містяться джерела - 2010 та 2009 років; “Маркетинг” - підручник 2009 року та посібник 2014 року, серед додаткової літератури - 2004 та 2012 рр; “Менеджмент” - 2015 та 2007 (російськомовне), серед додаткових посібники 2005 та 2002 р. На підставі аналізу тем та літературних джерел, що визначені для вступних іспитів, ЕГ встановила відповідність програми фахового вступного випробування особливостям ОП, що включає дисципліни з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Також, у вступних випробуваннях наявні дисципліни з менеджменту та маркетингу, що було пояснено гарантом ОП, як особливості даної ОП, у якій також акцентується увага на ці дисципліни. Аналіз літературних джерел, в цілому враховує особливості ОП, багато з яких створені викладачами ОП, проте, існують декілька застарілих джерел (2002, 2003, 2004, 2007 роки видання), останнє з яких - російськомовне.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюється Положенням про порядок реалізації учасниками освітнього процесу Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна права на академічну мобільність <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/polozhennya-pravo-na-akadem-mobilnist.pdf>. Згідно з п. 1.4, академічна мобільність поділяється на внутрішню - академічна мобільність на території України, та міжнародна - академічна мобільність, право на яку здійснюється у ЗВО (наукових установах) за межами території України. Крім цього, у Положенні прописані форми академічної мобільності для здобувачів (п.1.7) та науково-педагогічного персоналу (п.1.8). На даний момент на ОП не було практик визнання результатів навчання в інших ЗВО, але, під час зустрічі із різними фокус-групами, у тому числі із зовнішніми стейкхолдерами, ЕГ була надана інформація, що у ЗВО, починаючи із весни 2022 року починає діяти програма академічної мобільності із Університетом третього віку (м. Громадка, Польща). Також, під час зустрічі із адміністрацією ЗВО була надана інформація, що ЗВО активно працює з налагодження контактів з іншими ЗВО, що підтверджується відповідними договорами <https://drive.google.com/drive/folders/1RcInwrhnn6QrocorsA28uP716CPUWKM>. Серед них є договір між університетом Барселони (Іспанія), Економіко-соціологічним факультетом м. Лодзь (Польща), Технічний університет у м. Кошице (Словаччина), Краківським економічним університетом (Польща), Грузинським технічним університетом, Балтійська міжнародна академія (Латвія), Європейський університет Віадрина (Франкфурт-на-Одері, Німеччина), а також у процесі ведуться перемовини з китайськими ЗВО, що було підтверджено адміністрацією ХНУ ім. Каразіна. Однак, на момент акредитації випадків академічної мобільності на ОП не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів неформальної освіти у ЗВО відбувається згідно з порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/neform-osvita.pdf> . У Порядку прописано процес визнання результатів навчання, отриманих в результаті неформальної освіти. Під час зустрічі з групою забезпечення якості ОПП ЕГ переконалась, що на ОП при перезарахуванні результатів неформальної освіти здійснюється перевірка компетентностей, що отримані у результаті неформальній освіті. На запит ЕГ, гарант ОП надала договір з ГО “Платформа інноваційного підприємництва” (УЕР), щодо реалізації неформальної освіти, що розвиває у здобувачів компетентності із підприємництва https://drive.google.com/drive/folders/1XNZ_z9FrO_FrMftKKH_ybodHfrzotQlM та науково-дослідним інститутом інноваційного розвитку Національної академії правових наук України https://drive.google.com/drive/folders/1XNZ_z9FrO_FrMftKKH_ybodHfrzotQlM . Окрім цього, ЕГ були надані сертифікати, щодо проходження семестрової програми УЕР двох здобувачів <https://drive.google.com/drive/folders/1PoNESL6jpKSeJb5R6oV3x77oFZRonLZc> . Однак, на ОПП не було здобувачів, які проходили дистанційні курси на онлайн-платформах.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1.Активна праця адміністрації ЗВО із налагодження контактів щодо академічної мобільності з ЗВО інших країн та платформою УЕР, яка підтверджується наявними міжнародними договорами

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

1. З урахуванням можливості дистанційної участі у неформальній освіті, вона є недостатньою на момент акредитації за ОП. Рекомендації: посилити серед здобувачів освіти популяризацію участі у неформальній освіті та перезарахуванні здобутих результатів. 2. Список рекомендованої літератури до фахового вступного іспиту містить деякі застарілі джерела, одне з яких - російськомовне. Рекомендації: переглянути список рекомендованої літератури для фахового іспиту

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 3.1-3.4: правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми, визначені і оприлюднені правила та процедури визнання результатів у неформальній освіті, та здобутих під час навчання у вітчизняних та закордонних закладах освіти. Під час аналізу літературних джерел, що рекомендовані до фахового іспиту, було виявлено, що деякі з них є застарілими, одне з яких - російськомовне. Однак, авторами більшості із джерел є викладачі даної ОП. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів та їх контексту, а також такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критерію 3 при наявності недоліків, що не є суттєвими

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

На ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” ХНУ ім.В.Н.Каразіна навчання здобувачів відбувається за денною та заочною формою навчання, що не суперечить вимогам Стандарту. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна <https://cutt.ly/REPzzEi> регламентує те, що освітній процес в університеті здійснюється за такими видами: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, практична підготовка, контрольні заходи, самостійна робота. Основними видами навчальних занять є: лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація, факультатив. Під час інтерв'ювання здобувачів та НПП, було з'ясовано, що вивчення ОК здійснюється із застосуванням різних методів навчання, а саме: опитування, проблемні лекції, відеоконференції, практичні заняття, робота в малих групах, семінари-дискусії, тестування, підготовка презентацій, вирішення кейсів, групові та індивідуальні консультації, ін.. Здобувачі на зустрічі підтвердили, що використання сучасних інтерактивних методів викладання відбувається на більшості дисциплін. Особливо була відзначена можливість підготовки власних підприємницьких проектів в рамках дисциплін “Управління підприємницькими проектами та програмами”, “Соціальне підприємництво та соціальна відповідальність”, “Інноваційний менеджмент і венчурне підприємництво”, “Комплексний тренінг з організації стартапів”. Здобувачі ОПП “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” є вільними у виборі тем індивідуальних завдань та дипломної роботи, а також наукового керівника, що є свідченням академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Ознайомившись із змістом РНП дисциплін як системі НА так і на сайті ХНУ ім.В.Н.Каразіна <https://karazinmmved.wixsite.com/mmzed/projects-2> ЕГ зазначає, що по ОК1-12 зберігається однакова структура ознайомлення зі змістом, методами навчання, порядку та критеріїв оцінювання за ОК. Система оцінювання має матричну візуалізацію за 100 бальною схемою нарахування балів. Слід зазначити, що переважна більшість дисциплін використовує чотирирівневу шкалу оцінювання. Під час інтерв'ювання здобувачі ОПП запевнили ЕГ, що на першому занятті усі викладачі дисциплін доводять до аудиторії цілі та очікувані результати навчання, а також критерії оцінювання. При більш детальному розгляді системи оцінювання ОК 12 “Стажування з фаху” ЕГ зазначає порушення логіки нарахування балів у відповідній схемі (8+12+40 не дає в сумі 100 балів) та висвітленими

критеріями оцінок (10 тем по 3 бали в сумі дає максимально 30 балів, а не 10). Тому, ЕГ рекомендує розробникам ОК виправити помилки в логіці оцінювання і довести ці зміни до здобувачів. Також, ЕГ зазначає, що Програма переддипломної практики за ОК13 не містить окремого розділу “Порядок та система оцінювання”, але кафедрою маркетингу, менеджменту та підприємництва розроблено та діє Положення про практики студентів <http://www.econom.kharkov.ua/upim/rafdUSy4.pdf> яке містить пункт 4 “Підбиття підсумків практики” з детальним описом критеріїв оцінювання. ЕГ звертає увагу розробників ОК9 “Конкурентоспроможність підприємницьких структур” та ОК10 “Маркетинг у підприємницькій діяльності” про потребу в оновленні переліку основної та додаткової літератури. Найновіші записи інформаційних джерел за ними стосуються 2009 та 2004 року відповідно.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час проведення акредитації ЕГ мала переконливі факти, що у процесі реалізації ОПП “Підприємство, торгівля та біржова діяльність” відбувається залучення здобувачів вищої освіти до наукової діяльності, що підтверджується їх участю в конкурсах студентських наукових робіт, конференціях університетського та всеукраїнського рівня, олімпіадах, наявністю публікацій. Зокрема, на запит ЕГ були надані документи: - стаття “Формування бренд-стратегії закладів вищої освіти” (2021) у збірнику наукових праць “Сучасні проблеми права та інноваційної економіки” студента даної ОПП Задесенця Андрія разом з викладачами Іваненко Л.О. та Кудіною М.М.; - тези участі у Всеукраїнській науково-практичній Інтернет- конференції студентів, аспірантів та молодих учених “Перспективи молодіжного підприємництва в Україні” (2021) студента даної ОПП Задесенця Андрія під керівництвом Кудіною М.М.; - стаття “Комерційна діяльність посередницьких підприємств” (2021) у видавництві “Science Bulletin” студента даної ОПП Задесенця Андрія разом з викладачем Шубою Т.П.; - тези участі у Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих учених “Сучасні проблеми соціально-економічного розвитку та шляхи їх подолання” (2021) “Глобалізація сучасного підприємництва” студента даної ОПП Мамедова М. під керівництвом Мангушева Д.В.; - стаття “Розробка ефективних бізнес-процесів малих підприємств у сфері торгівлі” (2021) у збірнику наукових праць “Сучасні проблеми права та інноваційної економіки” студента даної ОПП Мамедова М. разом з викладачем Терованесовою О.Ю.; - стаття “Банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності підприємств на прикладі АТ «ПУМБ»/ Соціальна економіка Вип 59., 2020 у співавторстві Мангушев Д.В., Мамедов М.; - тези участі в Міжнародній науково-практичній конференції “Еuropean Scientific Discussions” “Теоретико-методологічні аспекти планування зовнішньоекономічної діяльності як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств” (2021) студента даної ОПП Пихтіна Артема разом з викладачем Ляшевською В.І.; - тези участі у Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих учених “Сучасні проблеми соціально-економічного розвитку та шляхи їх подолання” (2021) “Тенденції розвитку підприємництва в Україні” студента даної ОПП Пихтіна Артема під керівництвом Рахман М.С. З урахуванням того, що на 2 курсі магістратури навчається тільки 3 студенти, то можна говорити про 100% їх залучення до наукової діяльності. Крім того, студенти 1-го курсу магістратури Маслій Вікторія і Яковенко Олег вже теж мають наукові публікації.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Для підготовки здобувачів магістерського рівня велике значення набувають результати прогресивних наукових досліджень у відповідній галузі. НПП які задіяні у підготовці здобувачів ОПП «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» ведуть активну НДР яка знаходить своє відображення у навчально-методичному забезпеченні освітнього процесу. Зокрема, колективна монографія за загальною редакцією Євтушенко В.А. «Стратегії інноваційного розвитку національної економіки в умовах глобалізації», яку видано за результатами НДР (№ ДР 0118U002053) використовується при опануванні здобувачами ОК «Соціальне підприємство та соціальна відповідальність» та ОК «Стажування з фаху». Дослідження кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва опубліковані у колективній монографії «Управління конкурентостійкістю підприємств: теорія і методи сучасних досліджень, організаційно-правове забезпечення» за результатами НДР «Управління брендом підприємства: стратегічні напрямки та організаційно-правове забезпечення в аспекті розвитку підприємницької діяльності» (№ ДР 0121U100589) використовується проф. Кузьминчук Н.В. для ОК «Конкурентоспроможність підприємницьких структур», доц. Куденко Т.М. для ОК «Стратегічне управління ефективністю розвитку підприємства». Багаторічний досвід отриманий професором Гонтаревою І.В. у різних міжнародних проектах акумульовано у навчально-методичних матеріалах з ОК «Управління підприємницькими проектами та програмами». Зокрема, для вивчення даної дисципліни використовується одноосібні підручники проф. Гонтаревої І.В. «Управління проектами» та «Підприємство», монографія «Підприємство, торгівля, біржі в процесі соціально-економічного розвитку» за загальною редакцією проф. Гонтаревої, а також матеріали колективних монографій «Systematization of the factors of development of entrepreneurial activity» (Індія). Результати розробки проекту «Модель комунікації ЗВО з бізнес-середовищем», що створені у процесі спільних досліджень в рамках міжнародного проекту ««Інноваційний університет та лідерство» (Варшава-Краків, Польща) покладено в основу ОК «Управління підприємницькими проектами та програмами» (Тема 2. Структуризація проекту п. 2.3. Структуризація проекту у просторі). Участь у міжнародному проекті UNIDO «Financial Analysis of Investment Project Scenarios with Application of COMFAR III Expert Software» було втілено у Темі 7. Автоматизація управління проектами та програмами. Результати публікацій Козиревої О.В. у колективних монографіях «Formation and evaluation of company's innovative potential», «Науковці України – еліта держави» знайшли своє відображення у ОК «Методологія та організація наукових досліджень». За результатами виконання НДР «Інформаційний ринок: світові тенденції, підприємницькі практики та становлення в

Україні» (№ ДР 0121U109641) доц. Мозговою Г.В. в рамках ОК «Програмне забезпечення управлінських рішень у підприємстві» оновлюється інформаційно-комунікаційні технології.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ЕГ відмічає ґрунтовну реалізацію стратегії інтернаціоналізації ХНУ імені В.Н. Каразіна, свідченням чого є те, що ЗВО був серед ініціаторів підписання «Великої Хартії університетів» (Болонья, 1988 рік), співзасновником Євразійської Асоціації університетів, бере участь в діяльності Всесвітньої та Європейської асоціації університетів. Згідно QS World University Rankings 2022, ЗВО посів позицію 511–520 в глобальному масштабі. У The Times Higher Education World University Rankings 2021 ЗВО зайняв позицію 1001+, а у THE Impact Rankings 2021 – 800+. Також, слід підкреслити тісне співробітництво з урядовими структурами, міжнародними організаціями, академічними установами, вітчизняними та закордонними закладами освіти, бізнесом та громадськими організаціями. Для студентів ОП запропоновано 6 університетів як бази для відкритих міжгалузевих конкурсів за програмою Еразмус+KA107. В університеті працює Комісія з відбору учасників освітнього процесу до участі в академічній мобільності https://www.univer.kharkov.ua/ua/general/structure/international_relations_department/dipam Нині підписано 8 міжнародних угод, що ініційовані на економічному факультеті. Студенти ОП В. Маслій та О. Яковенко брали участь у семінарі під егідою USAID, Estonia development cooperation, Cisco та інших «For completion of YEP Standard Semester Program». Пихтін А. та Задесенець А. були членами оргкомітету міжнародного проекту YEP «SUMMER STARTUP SESSION». Кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва була співорганізатором Міжнародних науково-практичних конференцій: «Strategies for Entrepreneurship for Sustainable Development of Small and Medium-Sized Innovative Entrepreneurship» на базі Балтійської Міжнародної Академії (м. Рига, Латвія), «Сучасні проблеми розвитку права та економіки в інноваційному суспільстві» (м. Велико-Тирново, Болгарія) спільно з НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку Національної академії правових наук України, Асоціації культурного та соціально-економічного європейського співробітництва (Болгарія) тощо. НПП ОП приймали участь у міжнародних програмах: Носова О.В. - у академічній двосторонній тримісячній програмі обміну, що фінансована Німецькою службою академічних обмінів (DAAD), «Трансформація системи в Україні: проблеми та варіанти розвитку», Європейський університет Віадрина у Франкфурті (Одер), обсягом 360 год. Гонтарева І.В. приймала участь у проекті Міжнародного фонду досліджень освітньої політики (Варшава-Краків-Київ) «Інноваційний університет та лідерство. Фаза IV: комунікаційні стратегії та відносини університет школа»; UNIDO (Австрія) – участь у тренінгових програмах «Financial Analysis of Investment Project Scenarios with Application of COMFAR III Expert Software». Кузьминчук Н.В. пройшла тренінговий курс в Вищій школі бізнесу та підприємництва (м. Островець-Свентокшиський, Свентокшиське воєводство, Польща). Козирева О.В. була учасником Тренінгу Framework of the USAID project 'Decentralization Brings Better Results and Effectiveness'.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. На ОП використовуються сучасні інтерактивні методи навчання і є можливість підготовки власних підприємницьких проектів. 2. ХНУ ім.В.Н.Каразіна забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми, усі здобувачі 2 курсу магістратури мають більше ніж 1 публікації і, незважаючи на початок навчального року, двоє здобувачів 1-го курсу теж. 3. Викладачі у своїй більшості оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності завдяки виконанню сучасних НДР та участі у міжнародних проектах. 4. ЕГ відмічає ґрунтовну реалізацію стратегії інтернаціоналізації ХНУ імені В.Н. Каразіна та зацікавленість у її реалізації з боку викладачів та здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. За ОК 12 «Стажування з фаху» має місце порушення логіки нарахування балів. та технології застосування критеріїв оцінювання. Рекомендації: виправити технічні помилки у відповідній схемі нарахування балів і перевірити правильність процедури заявлених в робочій програмі критеріїв оцінювання. 2. Програма переддипломної практики за ОК13 не містить окремого розділу «Порядок та система оцінювання», але кафедрою маркетингу, менеджменту та підприємництва розроблено та діє Положення про практики студентів <http://www.econom.kharkov.ua/upim/rafdUSy4.pdf> яке містить пункт 4 «Підбиття підсумків практики» з детальним описом критеріїв оцінювання. Рекомендації: щоб не ускладнювати пошук здобувачам критеріїв оцінювання по ОК13, пропонуємо додати до Програми переддипломної практики розділ «Порядок та система оцінювання». 3. Найновіші записи інформаційних джерел за ОК9 «Конкурентоспроможність підприємницьких структур» та ОК10 «Маркетинг у підприємницькій діяльності» стосуються 2009 та 2004 року відповідно. Рекомендації: оновити перелік основної та додаткової літератури.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за підкритеріями 4.1, 4.3, 4.4 і 4.5 і має певну узгодженість за підкритерієм 4.2: форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОНП цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи; ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень, інтернаціоналізацію діяльності; НПП оновлюють зміст освіти. Беручи до уваги всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, а також такі чинники, як принципи поваги до автономії закладу, урахування контексту та позицій стейкхолдерів, відносний вплив недоліків на відповідний аспект якості освітньої програми та наявність в закладі підходу, орієнтованого на вдосконалення, експертна група вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності освітньої програми критерію 4 при наявності недоліків, що не є суттєвими і можуть бути усунені найближчим часом.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів за ОП регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ХНУ імені В.Н. Каразіна (<https://cutt.ly/kEPzmFZ>). Відповідно до п. 5.3.2 розрізняють: самоконтроль, кафедральний, факультетський (інститутський) та ректорський контроль; п 5.3.3 види контролю результатів навчання: вхідний, поточний протягом семестру, контрольні роботи, передбачені навчальним планом, прийняття індивідуальних завдань, курсових робіт, підсумковий семестровий, відстрочений контроль, атестація здобувачів вищої освіти. ЗВО затверджені «Методичні рекомендації щодо розроблення, затвердження та перегляду робочих програм навчальних дисциплін» (<https://cutt.ly/NEPzVmW>), що регламентують наявність у РПНД критеріїв та засобів оцінювання результатів навчання (п. 3.16). Внормовано, що критерії оцінювання навчальних досягнень повинні встановлювати чітке співвідношення між поставленими у РПНД вимогами до результатів навчання, які повинен продемонструвати здобувач вищої освіти в процесі поточного та підсумкового контролю. РПНД ОПП 2021 не містить критеріїв оцінювання: Глобальні проблеми сучасності (ОК1) (<https://cutt.ly/xEPz2Eo>), Методологія та організація наукових досліджень (ОК2) (<https://cutt.ly/PEPxrGE>), Соціальне підприємництво та соціальна відповідальність (ОК3) (<https://cutt.ly/zEPxYc>), Стратегічне управління ефективністю розвитку підприємництва (ОК4) (<https://cutt.ly/JEPxflq>), Управління підприємницькими проектами та програмами (ОК5) (<https://cutt.ly/AEPxjlv>), Інноваційний менеджмент і венчурне підприємництво (ОК6) (<https://cutt.ly/зEPxcCz>), Організація та розвиток біржової діяльності (ОК8) (<https://cutt.ly/TEPxmWq>), Конкурентоспроможність підприємницьких структур (ОК9) (<https://cutt.ly/WEPxTas>), Переддипломна практика (ОК13) (<https://cutt.ly/UEPxUdV>). РПНД «Стажування з фаху (без відриву) (ОК 12)» містить критерії оцінювання, проте з РПНД складно зрозуміти та узгодити порядок нарахування балів (<https://cutt.ly/VEPxA8o>). ЕГ констатує, що ОК14 «Виконання кваліфікаційної роботи магістра» (<https://cutt.ly/oEPxHMa>) містить критерії оцінювання, проте вони носять загальний описовий характер, наявна «Шкала оцінювання: національна та ECTS» (табл. 7) не відповідає Положенню про організацію освітнього процесу в ХНУ імені В.Н. Каразіна (<https://cutt.ly/KEPxXfE>). Щодо вибіркового дисциплін, які обрані здобувачами освіти на 3 семестр 2021/2022 навчального року (<https://cutt.ly/eEPxNac>), то в РПНД «Економіка та організація торгівлі» (ВБ4.1) <https://cutt.ly/KEPcdvw> - вони також відсутні. Здобувачі освіти підтвердили, а викладачі повідомили, що ознайомлення з методами контролю та критеріями оцінювання відбувається на перших заняттях, в ЗВО також наявна розгалужена система телеграм-каналів. Також студенти розповіли про інформаційні зустрічі з гарантом ОП Гонтаревою І.В. В умовах дистанційного навчання, викладачі використовують за власним бажанням платформи Moodle, Google-classroom, Zoom, Google Meet.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Згідно з ОПП 2021 року (розділ 3) атестація здобувачів вищої освіти зі спеціальності здійснюється у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи (<https://cutt.ly/8EPcxzS>), що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», розділ VI (<https://cutt.ly/2EPcb5x>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають

процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (<https://cutt.ly/gEPcT9F>) та Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна» <https://cutt.ly/GEPC0ez>. Процедура запобігання та врегулювання конфлікту інтересів визначається Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна» (<https://cutt.ly/5EPcS6D>). Процедура повторного проходження контрольних заходів та порядок оскарження процедури контрольних заходів регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна» (<https://cutt.ly/mEPcGY2>). Зустріч під час фокус-групи показала, що здобувачі вищої освіти, представники органів студентського самоврядування та Профспілки студентів повною мірою обізнані з вищезазначеними процедурами, розуміються на відповідних нормативних документах. Студенти повідомили про відсутність конфліктів інтересів, до студентського самоврядування також звернень за такою тематикою не було. Протягом періоду навчання студентам не відомі факти оскарження результатів оцінювання або перездачі іспитів. В свою чергу, студенти повідомили, що іспити відбуваються у письмовій формі, а екзаменатором є викладач відповідної дисципліни. НПП відзначили, що використовують платформи Google Classroom та системи Moodle (<https://moodle.karazin.ua/login/index.php>) для проведення контрольних заходів. ЕГ ознайомила з забезпеченням освітніх компонентів через наданий гостьовий доступ системи Moodle та підтверджує їх наявність. Здобувачі освіти 2 року навчання за ОП підтвердили, що самостійно обрали теми кваліфікаційних випускних робіт із запропонованого списку.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в університеті та за ОП регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна» (<https://cutt.ly/jEPcK0c>), Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна» (<https://cutt.ly/5EPcCnp>), Порядком проведення перевірки кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчальних видань щодо наявності запозичень з інших документів (<https://cutt.ly/XEPc9xf>), Кодексом цінностей Каразінського університету (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/kodeks.pdf>), Настановою з якості Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (<https://cutt.ly/5EPc7WP>), Порядком проведення внутрішніх аудитів системи управління якістю та здійснення коригувальних і запобіжних дій у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна» (<https://cutt.ly/7EPvL1>). З поняттям академічної доброчесності здобувачів ЗВО знайомлять починаючи з першого курсу ("Пам'ятка студента <https://cutt.ly/7EPvtL2>, тематичні зустрічі з куратором, ознайомлення з нормативними документами, що регламентують дане питання). Під час спілкування зі здобувачами, вони підтвердили, що обізнані щодо питань академічної доброчесності, про перевірку робіт на плагіат, що існує дві програми перевірки на плагіат; за ОП на постійній основі проводяться анонімні та звичайні опитування. Керівництво ЗВО підвищує кваліфікацію співробітників, які забезпечують перевірку робіт на плагіат. Під час зустрічі з працівниками структурних підрозділів було встановлено, що директор Навчального центру менеджменту якості та моніторингу освітнього процесу, Єльцов С.В., перебуває на тренінгу з користування програмою StrikePlagiarism.com (м.Київ). В цілому, перевірка на плагіат наукових праць, навчальних видань та кваліфікаційних випускних робіт (проектів) працівників та здобувачів вищої освіти здійснюється системним оператором ЗВО з використанням програм StrikePlagiarism.com і Unicheck.com на безкоштовній основі для учасників освітнього процесу (<https://cutt.ly/ZEPvolK>). ЕГ встановила, що за ОП фактів академічної недоброчесності як серед викладачів, так і здобувачів освіти не було встановлено. На додатковий запит, ЕГ було надано приклади перевірки робіт студентів на плагіат <https://cutt.ly/TEPvd9P>.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. Форми контрольних заходів ОП є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання та оприлюднюються заздалегідь. 2. У ЗВО визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, вони є зрозумілими для здобувачів освіти та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. 3. Для забезпечення академічної доброчесності ЗВО використовує програми StrikePlagiarism.com і Unicheck.com. НПП та здобувачі освіти - активні учасники політики поширення академічної доброчесності ЗВО

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. Робочі програми навчальних дисциплін за більшістю освітніх компонентів не містять критеріїв оцінювання здобувачів освіти. Рекомендації: доопрацювати робочі програми навчальних дисциплін. 2. Контрольні заходи у ЗВО відбуваються у письмовій формі та здійснюються екзаменатором, що забезпечує викладання дисципліни. Рекомендації: додатково залучати зовнішніх екзаменаторів до організації контрольних заходів або повною мірою використовувати в даному процесі можливості платформ Google Classroom та системи Moodle.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП в достатній мірі відповідає якісним характеристикам, що регламентуються підкритеріями критерію 5, зокрема: форми контрольних заходів, що оприлюднюються заздалегідь та доводяться до відома студентів, є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачами результатів навчання як для окремих ОК, так і ОП в цілому (підкритерій 5.1); атестація здобувачів освіти у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 “Підприємництво, торгівля та біржова діяльність” (підкритерій 5.2); у ЗВО визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації ОП (підкритерій 5.3); ЗВО провадить активну та об’єктивну політику академічної доброчесності, якій послідовно слідує усі учасники освітнього процесу під час реалізації ОП, в тому числі з залученням відповідного програмного забезпечення як інструменту виявлення академічної недоброчесності (підкритерій 5.4). ЕГ вважає можливим стверджувати про наявність загалом відповідності ОП критерію 5 при наявності недоліків, що не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до інформації, що міститься у Відомостях про самооцінювання ОП (таблиця 2 “Зведена інформація про викладачів ОП”) та за результатами зустрічей у фокус-групах, експертна група констатує, що академічна та/або професійна кваліфікація НПП, задіяних у реалізації ОП, в цілому забезпечує досягнення цілей та ПРН. Зокрема, це підтверджується наявністю у НПП відповідної вищої освіти, наукового ступеню, вченого звання, наукових публікацій у міжнародних наукометричних базах Scopus та WoS, фахових журналах України, стажуванням або підвищенням кваліфікації (у т.ч. міжнародного рівня), участю у конференціях, науково-дослідній діяльності кафедри. До викладання за ОП задіяні 4 доктора наук, професора - Гонтарева І.В. (ОК5), Кузьминчук Н.В. (ОК9), Козирева О.В. (ОК2), Носова О.В. (ОК6); 7 кандидатів наук, доцентів - Болотна О.В. (ОК10, ВБ3.0), Давидов О.І. (ОК11), Євтушенко В.А. (ОК3, ОК12), Кім О.О. (ОК1), Кудінова М.М. (ВБ7.1), Куценко Т.М. (ОК4), Мозгова Г.В. (ОК7); 1 кандидат наук - Терованесова О.Ю. (ОК8, ВБ4.1). Відповідно до п. 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, НПП даної ОП відповідають від 5 до 14 критеріїв. Дві особи з числа НПП з ОП мають сертифікати з іноземної мови: Євтушенко В.А. (CERTIFICATE OF ATTAINMENT IN MODERN LANGUAGES, English, Level B2), Козирева О.В. (English second language. Certificate of Proficiency. IТЕР Academic-Plus Exam). Проте, ЕГ рекомендує звернути увагу на окремі освітні компоненти, які потребують вдосконалення в частині посилення науково-публікаційної активності викладачів відповідно до ОК, які вони викладають: “Організація та розвиток біржової діяльності” (ОК8), Терованесова О.Ю. - відсутні публікації, підвищення кваліфікація по управлінню біржовою діяльністю; надані документи за додатковим запитом ЕГ лише опосередковано підтверджують відповідність професійної активності викладача <https://cutt.ly/5EPvKHi>; “Стратегічне управління ефективністю розвитку підприємництва (ОК4)”, Куценко Т.М. - наявна лише одна публікація відповідно до ОК4, ознайомлення зі змістом публікацій викладача, наданих за додатковим запитом, повною мірою не підтверджують професійну активність НПП ОК4 <https://cutt.ly/oEPv9LK>. Під час спілкування з експертами, здобувачі освіти висловили свою задоволеність рівнем професіоналізму викладачів, які забезпечують ОП. Зокрема, Під час фокус-групи вони відзначили лекції гаранта ОП проф. Гонтаревої І.В., доц. Кудінової М.М.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір НПП за ОП є прозорим, відповідає Закону України “Про вищу освіту”. ЗВО керується у даному процесі Положенням “Про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників” <https://cutt.ly/4EPv6a5> та “Про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Харківського національного

університету імені В.Н. Каразіна” <https://cutt.ly/qEPbwuj>. Під час зустрічі з керівництвом університету, ЕГ отримала заповнення, що жодних проблем під час добору викладачів на ОП ЗВО не має. Інформація про наявні вакансії розміщується на сайті університету <https://www.univer.kharkov.ua/ua/general/vakantni-posady/vsi-posady>. Так, у переліку документів на заміщення вакантної посади професора кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва станом на 31.08.2021р. були: заява щодо участі в конкурсі; особовий листок з обліку кадрів; список наукових праць; автобіографія; трудова книжка (копія для сумісників); копія диплома про освіту; копія диплома про науковий ступінь; копія атестата про вчене звання; документи, які підтверджують підвищення кваліфікації протягом останніх п'яти років (дипломи, сертифікати, свідоцтва, інші передбачені законодавством України документи) <https://cutt.ly/VEPbyHl>. ЕГ рекомендує конкретизувати при оголошенні конкурсу на заміщення вакантних посад академічну кваліфікацію та професійний досвід саме за ОП, а не використовувати універсальний підхід для всіх кафедр та ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО активно залучає роботодавців до реалізації ОП. Роботодавці наголосили на багаторічній та плідній співпраці з ЗВО, окреслили свою позицію щодо ОП, її студентів та перспектив розвитку: - Порошин С.М. (президент Співки підприємців Харківської області) підтвердив, що студенти запрошуються до заходів, практики Співки діляться досвідом, відзначив професійний рівень навчального плану ОП, як пропозицію вніс можливість залучення практиків до підготовки тем кваліфікаційних випускних робіт, наукових тем. - Крохмаль С.С. (головний економіст АТ «Завод «Електроважмаш») представила плани з 2022 року запровадити дуальну освіту за ОП, зараз співпраця - через систему виробничих практик, стажування; у планах проведення майстер-класів та екскурсій. - Глібо С.В. (директор НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України) - з НПП кафедри проведено 5 наукових конференцій, круглих столів; курси “Управління підприємницькими проектами та програмами” та “Соціальне підприємництво та соціальна відповідальність” використовуються для спільної викладацької діяльності; розроблена спільно для студентів інформаційно-комунікаційна платформа інновацій, підприємництва, діджиталізації. - Dariusz Pawliszczy (мер м. Громадка (Польща) – Університет третього віку) окреслив перспективи співпраці щодо зимових та літніх шкіл, стажування в Польщі для викладачів; відзначив рівень підготовки здобувачів освіти з України та цінність договору про співпрацю за даною ОП. - Дячек В.В. (директор ТОВ «Голд Клінік»), перш за все, представився як випускник кафедри за іншою спеціальністю, має науковий ступінь, відзначив високий рівень фундаментальних знань у випускників, зараз два студента ОП проходять практику на підприємстві, а студенту Артему Пихтіну запропоновано роботу економістом. - Гусейн Г'ясов, Project manager «Платформа інноваційного партнерства» (УЕР) наголосив на співпраці з кафедрою з 2018 р., підкреслив роботу з координатором від кафедри Кудіною М., яка, в тому числі погоджувала з ним робочу програму “Комплексний тренінг з організації стартапів” (ВБ 7.1) та отримала схвалення. - Чернова О.В., генеральний директор; Головахіна О.М., директор з персоналу (Бізнес-група «Крон») окреслили зацікавленість у дуальній освіті, перші лекції вже будуть проведені у дистанційному форматі 06.10.21 р., також виступали як судді на конкурсі підсумкових стартапів в межах вибіркової дисципліни ВБ 7.1. Роботодавці надають свої рекомендації щодо покращення ОП (<https://cutt.ly/WEPbaFK>), проводять майстер-класи для здобувачів освіти, забезпечують їх місцями для проходження практик та надають листи-замовлення на тематику кваліфікаційних випускних робіт. ЗВО вишукує можливості щодо різноманітних форм та умов співпраці з роботодавцями. Проректор А. Пантелеймонов виокремлює індивідуальний підхід по роботі з кожним стейкхолдером та залучення їх в університет через Дні відкритих дверей, зустрічі зі студентами, тренінги.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час спілкування з роботодавцями ЕГ було встановлено, що їх ресурси та бажання допомогти у поліпшенні ОП можна використати більш потужно. ЗВО за ОП не залучає практиків до аудиторних занять під час вивчення окремих освітніх компонентів, в той час як тренінги та виїзні ознайомчі візити з діяльністю підприємств відбуваються на постійній основі. Один із стейкхолдерів, Глібо С.В., директор НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України, під час зустрічі з експертами наголосив, на необхідності збільшення акцентів на співпраці з практиками щодо проведення спільних лекцій або курсу лекцій, оскільки існує значний розрив між очікуваннями освітньої програми та реальністю бізнесу. Рекомендуємо, враховуючи розгалужені канали дистанційної освіти у ЗВО, на постійній основі залучати роботодавців до викладання тем в межах дисциплін як обов'язкового, так і вибіркового циклу (розробити план таких тематичних занять за освітньою програмою). Експертна група, в свою чергу, відзначає, що здобувачі освіти під час спілкування розповіли про зустрічі зі стейкхолдерами, наприклад з Dariusz Pawliszczy, мером м. Громадка (Польща) – Університет третього віку у м. Громадка (<https://cutt.ly/wEPbkMk>) та підприємцем Сергієм Тендітним <https://cutt.ly/iEPbxPF>.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів у ЗВО нормативно регламентується Положенням про підвищення кваліфікації та стажування у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна <https://cutt.ly/TEPbbLW>. П 1.1. Положення свідчить, що працівники мають змогу підвищувати кваліфікацію безпосередньо в університеті, у ЗВО,

відповідних наукових, науково-освітніх установах та організаціях як в Україні, так і за її межами. Під час зустрічі з експертами, директор Центру післядипломної освіти М. Татаринів надав узагальнену інформацію, що підтверджує систематичний процес підвищення кваліфікації НПП ОП. Підвищення кваліфікації НПП здійснювалося згідно з п'ятирічним планом університету, у тому числі за графіками факультетів, що затверджується Вченою радою університету. Центром підготовлено план підвищення кваліфікації на 2021-2025 роки <https://cutt.ly/uEPbId1>. Протягом терміну існування ОП, НПП пройшли наступні підвищення кваліфікації: Євтушенко В.А., Давидов О.І. (Центр післядипломної освіти Інституту ПОЗ(Д)Н ХНУ імені В.Н. Каразіна за освітньою програмою «Інновації в системі дистанційного (змішаного) навчання», 2021), Куценко Т.М., Кузьминчук Н.В., Терованесова О.Ю. (International scientific and pedagogical traineeship, Ukraine-England-Slovak Republic, 2020), Козирева О.В. (Project Management and Entrepreneurship Campus course. British council, Pearson, Міністерство освіти і науки України, 2020), Кім О.О., Мозгова Г.В. (Магістратура з маркетингу, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), Носова О.В. (Центр післядипломної освіти Інституту ПОЗ(Д)Н ХНУ імені В.Н. Каразіна на підвищення кваліфікації за програмою «Українська мова в професійному спрямуванні», 2021), Гонтарева І.В. (Університет третього віку м. Громадка (Польща), 2021) <https://cutt.ly/GEpBtaG>. На додатковий запит, гарантом ОП І.В. Гонтареву були надані всі скан копії підтверджуючих документів <https://cutt.ly/kEPbPNj>. Експертна група звертає увагу на важливості підвищення кваліфікації НПП за напрямками їх професійної активності, в тому числі й за освітніми компонентами, які вони забезпечують.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Підвищення рівня професійної компетентності педагогічних працівників і забезпечення ефективності освітнього процесу у ЗВО покладено в основу Положення про оцінювання педагогічних працівників Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна <https://cutt.ly/TEpBG8z>. Професійний розвиток викладачів стимулюється з боку ЗВО через систему моральних та матеріальних заохочень. В університеті діє Порядок преміювання науково-педагогічних та наукових працівників <https://cutt.ly/tEPbKBW>. За підсумками зустрічі з керівництвом ЗВО, планово-фінансового відділу та НПП, ЕГ підтверджує, що система стимулювання викладачів є обґрунтованою та ефективною. НПП та співробітники різних структурних підрозділів ЗВО під час зустрічі з експертною групою висловили свою вдячність керівництву університету за матеріальну (преміювання) та моральну підтримку (подяки, адреса). Основними показниками для преміювання НПП називали: стаття, опублікована у виданні, що індексується у наукометричних базах даних Scopus/Web of Science (залежно від кількості авторів), підготовка студента-переможця Всеукраїнських конкурсів та олімпіад, сертифікація дистанційного курсу навчання тощо. Університет й створює умови для досягнення таких показників (безкоштовне вивчення іноземної мови для НПП, вільний доступ у бібліотеці до наукометричних баз Scopus/Web of Science, 100 семінарів по навчанню для дотримання академічної доброчесності). В бесіді, керівництво ЗВО відзначили, що реагують й на пасивність НПП - не продовжують їм контракти.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Процедури конкурсного добору НПП є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП. 2. ЕГ вважає, що унікальність даної ОП реалізується саме через наявність потужної та системної роботи з роботодавцями. Роботодавці долучаються до майстер-класів, наукових конференцій, надають пропозиції по покращенню ОП, листи-замовлення на тематику кваліфікаційних випускних робіт, пропонують студентам бази практик, включають їх до кадрового резерву підприємств, проводять для них екскурсії. 3. НПП наголошують на постійному сприянні керівництва ЗВО у розвитку педагогічної майстерності (як через власні програми, так і у співпраці з іншими організаціями), створенні всіх умов для ефективної роботи, що мотивує їх для нових наукових пошуків. Для НПП є можливість безкоштовно відвідувати курси іноземної мови. ЗВО має ефективну систему матеріального стимулювання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. ЕГ констатує факт використання універсального підходу по оголошенню вимог для всіх посад та структурних підрозділів. Рекомендації: конкретизувати при оголошенні конкурсу на заміщення вакантних посад академічну кваліфікацію та професійний досвід саме за ОП. 2. Професійна активність окремих викладачів не відповідає в достатній мірі дисциплінам, які вони викладають. Рекомендації: звернути увагу на окремі освітні компоненти, які потребують вдосконалення в частині посилення науково-публікаційної активності викладачів відповідно до освітніх компонент, які вони викладають. 3. Роботодавці ОП не достатньо залучені до викладання окремих тем чи модулів. Рекомендації: залучати роботодавців до викладання тем в межах дисциплін як обов'язкового, так і вибіркового циклу та розробити план тематичних занять за ОП на постійній основі, в тому числі з використанням дистанційних технологій навчання.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ констатує, що ОП в достатній мірі відповідає вимогам критерію 6 в розрізі відповідних підкритеріїв 6.1-6.6. НПП відповідає цілям ОП та змісту дисциплін за академічною та/або професійною кваліфікацією. ЗВО активно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, чим формує унікальність ОП, на думку експертів. Для НПП створені всі умови професійного розвитку та викладацької майстерності. Визначені недоліки за Критерієм 6 не є критичними та можуть бути усунені протягом певного часу.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

В ході зустрічі із представниками адміністративних підрозділів було надано інформацію, що на економічному факультеті наявні аудиторії з мультимедійним обладнанням (4-7, 4-11, 4-14, 3-30, 2-15, 2-16, 2-17, 2-24, 2-14, 3-2 та 4-1 (Мультимедійна панель Nantanex), комп'ютерні класи 2-20, 2-3, 3-18, 4-15, 4-18, 4-16. На ПК встановлено ліцензійне програмне забезпечення, а саме - пакет MS Office (Word, Excel, PowerPoint), Marketing Analytic. Також, ЗВО заключив договір із Terrasoft, в рамках якого надаються індивідуальні демостенди хмарної low-code платформи Creatio для кожного студента, які вивчають дисципліну «Програмне забезпечення управлінських рішень в підприємстві». COMFAR-EXPERT використовується здобувачами під час вивчення дисципліни «Управління підприємницькими проектами та програмами». Крім цього, здобувачі працюють з програмним забезпеченням, яке є у вільному доступі, а саме: Microsoft Project, Бітрікс 24, MindMeister, Canva. Ці договори були надані на додатковий запит ЕГ <https://drive.google.com/drive/folders/1yH3HwDYtmNUhN4Y7Ur71foVVDsoP-dq>. Також на зустрічі представник бібліотеки ЗВО запевнив, що фонд постійно оновлюється та складається майже на 3,5 млн. документів. Фонд поповнюється за заявкою кафедр та власним моніторингом відповідно до змін до ОП. Також поповнюється електронний репозитарій, за останні два роки були додатково забезпечені підручниками, орієнтовані на підприємство, торгівлю та управління проектами. Під час відеоекскурсії бібліотекою ЗВО ЕГ пересвідчилась у наявності декількох читальних залів, деякі з них - тематично оснащені та обладнані Wi-Fi. Середній вік комп'ютерів - 8 років, але вони проходять модернізацію шляхом заміни планок оперативної пам'яті та ліцензійних операційних систем. Також, для забезпечення дистанційної освіти, був здійснений апгрейд серверів у ЗВО. Під час відеоогляду матеріально-технічної бази, ЕГ було продемонстровано навчально-методичне забезпечення, яке представлено на платформі Moodle, деякі курси, що викладаються на ОП є сертифікованими платформою, зокрема, такі дисципліни, як «Бренд менеджмент» «Соціальна відповідальність» та «Європейська інтеграція» <https://cutt.ly/jEVC9NI/>

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічі з представниками бібліотеки ЕГ була надана інформація, що здобувачі мають доступ до багатьох баз даних. Серед них є ScienceDirect, Scopus, Web of Science, Oxford, Ebsco, Tool online, JStore, ProQuest та інших баз даних. Також, є доступ до внутрішнього репозитарію ХНУ ім В.Н. Каразіна <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/?locale=uk>. Весь університет, включаючи бібліотеку оснащений безкоштовним WiFi. Під час огляду матеріально-технічної бази, ЕГ пересвідчилась у відповідності інфраструктури потребам здобувачів. На запит ЕГ було надано перелік спеціалізованої літератури, що надійшла до репозитарію починаючи з 2019 року <https://cutt.ly/cEARDJR>, що свідчить про оновлення бібліотечної бази викладачами даної ОП.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час зустрічі із різними фокус-групами та огляду матеріально-технічної бази ЕГ пересвідчилась у тому, що ЗВО дотримується карантинних норм. До того ж, на фінальній зустрічі було повідомлено, що близько 80% викладачів вакциновано, що дозволяє ЗВО проводити навчання в офлайн-форматі. Також, у ЗВО діє центр масової вакцинації. У ході огляду матеріально-технічної бази, ЕГ вдалось пересвідчитись, що освітнє середовище в ЗВО є безпечним для життя і здоров'я людини та відповідають санітарно-гігієнічним нормам, стан гуртожитків також є задовільним, що було продемонстровано під час огляду. Згідно з інформації з сайту ЗВО, студенти факультету, на якому здійснюється навчання за ОП проживають у гуртожитках №7 та №10. <https://karazin.ua/osvita/gurtozhitki/>. Кімната у гуртожитку розрахована на проживання 3-4 осіб та мають необхідні умови для навчання, відпочинку та заняття спортом, на

кодному поверху розташовані для спільного користування - вбиральні, душові кабінки, кухні, а також кімнати з пральними машинами.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В ЗВО освітня підтримка побудована на комунікації здобувачів із кафедрою та деканатом безпосередньо, або за допомогою студентського самоврядування. Визначення освітніх потреб здобувачів відбуваються шляхом анкетування <https://cutt.ly/GEAK61K> Інформаційна підтримка здійснюється шляхом інформування здобувачів через сайт ЗВО <https://www.univer.kharkov.ua/> , сайт факультету <http://www.econom.kharkov.ua/> , сайт кафедри <https://karazinmmved.wixsite.com/mmzed> , сторінки у соц. мережах та у месенджерах. На думку ЕГ, така розгалуженість сайтів ускладнює пошук необхідної інформації. Однак, під час зустрічі із відповідною фокус-групою, ЕГ було продемонстровано, що ЗВО переходить на новий сайт, який зараз у процесі розробки <https://karazin.ua/>. У ході зустрічі з різними фокус-групами було встановлено, що здобувачам надається безоплатна психологічна підтримка, яка здійснюється Навчальним центром соціально-виховної та позаосвітньої діяльності Управління якості <https://www.univer.kharkov.ua/ua/general/psykhologichna-pidtrymka/dlia-zdobuvachiv> . На сторінці вказані контакти, куди можна звернутися, а також сторінка у соцмережі <https://www.facebook.com/karazinpsycounseling/>, на якій містяться статті з психології. Також, психологічні консультації надаються працівникам ЗВО <https://www.univer.kharkov.ua/ua/general/psykhologichna-pidtrymka/dlia-pratsivnyukiv>, де також вказані контактні дані Центру. Соціальна підтримка забезпечується наявністю гуртожитків, проживання в яких регламентується відповідним Положенням <https://cutt.ly/8EOL9aN>, де здобувачі мають можливість оформити субсидії <http://profkom.ua/subsidiyi/>, студентською поліклінікою та стоматологічним кабінетом у самому ЗВО, куди здобувачі можуть звернутись безкоштовно, що було підтверджено представниками студентського самоврядування. На новому сайті ЗВО наявна інформація з переліку послуг, за якими можуть звернутись здобувачі <https://karazin.ua/korisna-informatciia/medichna-doromoga/>. Дистанційні заняття проходять із використанням різних додатків для зв'язку, що було встановлено під час зустрічами з різними фокус-групами.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗВО є спеціальне оснащення для осіб з особливими освітніми потребами у достатній кількості для їх комфортного переміщення по ЗВО. Перелік оснащення для осіб з особливими освітніми потребами розміщений у Довідці щодо доступності навчальних приміщень ХНУ ім В.Н. Каразіна для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/dovidka-dostupnist.pdf> . Також, у ЗВО діє Порядок супроводу осіб з інвалідністю та інших мало мобільних груп населення <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/nakaz0211-1-290.pdf>. Під час зустрічі із викладачами, здобувачами та студентським самоврядуванням було підтверджено, що осіб з особливими освітніми потребами існують групи супроводу. На даній ОП таких здобувачів немає, однак у будівлі економічного факультету особи з особливими освітніми потребами можуть в'їжджати з заднього двору.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО існує Положення про врегулювання конфліктних ситуацій <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/nakaz-konfliktni-sytuatsii.pdf> , де вказані визначення конфлікт (п. 1.3.1), конфліктна ситуація (п. 1.3.2), дискримінація (п.1.3.3., булінг (п.1.3.4) та сексуальні домагання (п.1.3.5). У Розділі 4 прописана процедура вирішення конфліктних ситуацій, яка, на думку ЕГ, є чітко прописаною. До того ж, під час зустрічі з викладачами ОП було підтверджено, що вони дотримуються цієї політики. Крім цього, окремо прописана Антикорупційна програма <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/nakaz-antikoruptsio.pdf> , де у Розділі 9 прописаний порядок моніторингу ситуацій, пов'язаних із корупцією. На зустрічі з ЕГ фахівець з антикорупційної діяльності підтвердив, що ним популяризується антикорупційна діяльність, зокрема, бесіди зі студентами та викладачами. На даній ОП конфліктних ситуацій не виникало, зокрема тих, що стосуються корупції та сексуальних домагань.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Наявність розвинутого інституту психологічної та медичної підтримки, студентських поліклінік. 2. Можливість отримати субсидію на оплату гуртожитків. 3. Потужна бібліотечна база та безоплатний доступ до наукометричних ресурсів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

1. Різні канали комунікації зі здобувачами ускладнюють ефективність зв'язків між здобувачами та викладачами. Рекомендація: для ефективної комунікації між здобувачами та викладачами бажано використовувати одну програму для проведення дистанційного навчання, що полегшує для здобувачів та викладачів здійснення освітнього процесу в умовах карантину

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЗВО має потужну матеріально-технічну базу, яка спроможна задовольнити потреби здобувачів, як освітньо-наукові, так і соціальні. Система субсидування суттєво полегшує витрати на проживання для деяких здобувачів. Недолік, що пов'язаний із використанням різних каналів зв'язку несуттєво впливає на якість освітнього процесу. Враховуючи сильні та слабкі сторони, ЕГ встановлює рівень В за Критерієм 7

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО наявні наступні документи, якими регулюється розроблення, затвердження, моніторинг та перегляд освітніх програм - Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна <https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/systema-iakosti.pdf>. Ці процедури прописані у розділі 2. Згідно з п. 2. розроблення ОП здійснюється згідно з п. 2.1 - 2.6 цього Положення, затвердження - згідно з п. 2.7, моніторинг п. 2.11, перегляд п. 2.12. Під час зустрічі із групою забезпечення якості ОП, було встановлено, що ці положення виконуються. Оскільки на другому курсі ОПП навчається з здобувачі, то можна вважати, що 100% здобувачів на час анкетування були залучені до забезпечення якості https://drive.google.com/drive/folders/13mT6MNoStoT5R1sG9o1w2FoGxQe2N_de

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Студентське самоврядування бере участь у вирішенні конфліктних ситуацій, що було підтверджено на зустрічі із студентським самоврядуванням. Також, самоврядування бере участь у перегляді ОПП, що підтверджується протоколом засідання студентської ради економічного факультету <https://cutt.ly/oEOZWXa>. Крім цього, студентське самоврядування беруть участь у забезпеченні якості навчання, що підтверджується відповідним протоколом <https://drive.google.com/file/d/1slcp2DdqJMIspfMHclr-pTtuaTwco0Q/view?usp=sharing>. Однак, на освітніх програмах немає підписів представників студентського самоврядування. Під час зустрічі зі здобувачами було встановлено, що їхній вплив на ОП здійснюється шляхом анкетування https://docs.google.com/forms/d/1j_FCq8BE_CywjApi3oq7QxBclTVgDAmoyb7br3uoX_U/viewform?chromeless=1&edit_requested=true. Однак, на думку ЕГ питання анкети недостатньо розкривають задоволеність здобувачів ОП. Зокрема, відсутні питання, що пов'язані із задоволеністю конкретними викладачами та їх методиками викладання.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Для перегляду даної ОПП активно залучаються роботодавці. Це підтверджується відповідними протоколами https://drive.google.com/drive/folders/1xVa_p4SSsK4MXjvQPSpHtmg1Pd8hB2-. Зокрема, директор ТОВ "Лабпартнер" наголосив щодо появи компетентності, яка акцентує увагу на маркетинговій складовій <https://cutt.ly/JEUiyAn> та за пропозиціями Президента Спільноти Підприємців Харківської області та директора ТОВ "Укртейд", СК були підсилені наступними навчальними дисциплінами: «Інноваційний менеджмент і венчурне

підприємництво, «Міжнародне підприємництво», «Міжнародні бізнес-стратегії підприємства», «Міжнародна електронна комерція», «Комплексний тренінг з розвитку підприємницьких організацій», «Комплексний тренінг з організацій стартапів». <https://cutt.ly/MEUorig> Під час зустрічі з ними, було підтверджено їхній активний вплив на формування ОПП. Також, представник YEP підтвердив участь здобувачів даної ОП у цьому проєкті. Зокрема, ЕГ були надані скани документів, що підтверджують замовлення теми дипломної роботи здобувача Задесенця А.В. ТОВ НВО НДІ Кондиціонер <https://cutt.ly/fEUu1Lp>.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Оскільки за даною ОП випускників ще не було, то такі дані відсутні. Однак, на зустрічі із зовнішніми стейкхолдерами директор ТОВ «Голд Клінік» Дячек В.В. представився випускником даної кафедри з іншої ОП. Він підтвердив, що запропонував роботу економістом здобувачу 2 року навчання Пихтіну А. У ЗВО діє Асоціація випускників <http://alumni.univer.kharkov.ua/> однак, на момент акредитації за цим лінком не було робочого посилання, отже, ЕГ не довелось пересвідчитись у діяльності Асоціації. Також, самооцінці ОПП зазначено, що моніторингом «кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП здійснюється Центром комунікацій з випускниками (у структурі Служби Управління персоналом)», який має свою сторінку на Facebook <https://www.facebook.com/career.karazin.ua> та окремий сайт <https://studcareer.com>.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ХНУ ім. В.Н. Каразіна акредитовано відповідно до стандарту ISO 9001:2015, починаючи з 2017 року (у 2020 р. була переатестація). <https://cutt.ly/xEUTaOv>, згідно з яким була розроблена Настанова з якості <https://www.univer.kharkov.ua/docs/quality/nastanova-z-yakosti.pdf>, яка, зокрема у розділі «Ризики» визначає «застарілу матеріальну базу наукових та освітніх структурних підрозділів» та встановлює політику ЗВО у сфері якості та процедури моніторингу. Крім цього, у ЗВО діє Управління якості освіти https://www.univer.kharkov.ua/ua/general/structure/qualityedu/about_qualityedu. Серед основних функцій Управління є «моніторинг освітнього процесу, контроль виконання стандартів вищої освіти, освітніх програм, навчальних планів, дотримання законодавства про освіту, нормативів, викладених у документах університету», що було підтверджено на зустрічі з керівником Управління. Один із структурних підрозділів управління, Навчальний центр якості та моніторингу якості освіти займається контролем якості та проведенням ректорського контролю, на підставі чого можуть бути внесені зміни до робочої програми, що було підтверджено директором центру. До того ж, у день проведення акредитаційної експертизи, директор Навчального центру якості та моніторингу якості освіти, Єльцов С.В. проходив тренінг із антиплагіатних програм.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Для даної ОПП ця акредитація є первинною, тому пропозицій від зовнішнього забезпечення якості не надходило. Однак у звіті СО Гарант зазначає, що при акредитації інших ОП було акцентовано на Критерій 1 та Критерій 2, зокрема, зазначені зауваження «Аналіз освітньої програми не дозволяє в повній мірі визначити та проаналізувати основний фокус програми та її унікальність», що враховано після визначення цілей ОП, та «Зміст ОП не в повній мірі відповідає предметній області спеціальності», що враховано під час формування СК 6, СК 7, СК 8, СК 9, СК 10. Під час акредитацій інших ОП було акцентовано на наявність російськомовних підручників, що було усунено. Крім цього, були укладені договори із зовнішніми стейкхолдерами. Інші ЕГ звертали увагу на недосконалість сайту ЗВО, тому, на час написання акредитації відбувається зміна сайту ЗВО. Під час зустрічі із відповідною фокус-групою було відмічено, що під час минулих акредитацій були зауваження у зв'язку з публічним обговоренням ОП та наявності контактів для внесення пропозицій.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості в ХНУ ім. В. Н. Каразіна створюється шляхом тісної взаємодії як із внутрішніми, так із зовнішніми стейкхолдерами. Керівник управління якості освіти, Іваненко Л. О. надала інформацію, що однією із задач Управління є формування культури якості. На даній ОПП наявна тісна співпраця із роботодавцями, де можна оцінити їхній вплив на формування самої програми. На зустрічі із відповідною фокус-групою було надано інформацію, що культура якості у ЗВО забезпечується Управлінням якості освіти, яке створене для внутрішнього забезпечення якості. Також на зустрічі з адміністрацією ЗВО було зазначено, що здобувачі залучаються залучаються до формування якості освіти шляхом анкетування та залучення їх до студентського самоврядування. До того ж, під

час огляду матеріально-технічної бази, ЕГ було продемонстровано сертифіковані курси Moodle, що також можна вважати проявом культури якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. Активна співпраця із зовнішніми стейкхолдерами дозволяє робити цю спеціальність актуальною для ринку праці;
2. Наявність сертифікованих навчальних дисциплін
3. Наявність сертифікату ISO 9001:2015 дозволяє вчасно здійснювати моніторинг та вносити зміни до якості освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Недостатня залученість здобувачів до внутрішнього забезпечення якості на ОП. Рекомендації: більш активно залучати здобувачів до анкетування із висловленням власної думки щодо ОП.
2. Анкета недостатньо відображає рівень якості ОП на думку здобувачів. Рекомендації: розширити анкету, де буде відображено ступінь задоволення викладання конкретними викладачами.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Сильні сторони за даним Критерієм вказують на активне формування ОП за допомогою зовнішніх стейкхолдерів та орієнтацією на міжнародний ринок. Структурний відділ, який відповідає за якість освіти, бере до уваги зауваження з минулих акредитацій, деякі з яких ще у процесі виправлення. Однак, було встановлено недостатню залученість здобувачів до формування ОП та слабку залученість здобувачів до анкетування. Враховуючи сильні та слабкі сторони, ЕГ встановлює Рівень В за Критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу розміщені на офіційному сайті університету (<https://www.univer.kharkov.ua/>), сайті економічного факультету (<http://www.econom.kharkov.ua/>) та сайті кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва (<https://karazinmmved.wixsite.com/mmzed>). Обсяг представленої інформації є достатнім для достовірного ознайомлення всіх учасників освітнього процесу з функціонуванням університету та реалізацією освітньої програми. В університеті для студентів підготовлена "Пам'ятка студента" (<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/pamyatka2020.pdf>), в якій узагальнено основні університетські правила і процедури. В цілому, інтерфейс сайту незручний для користування. Керівництвом університету та директором Центру зв'язків з громадкістю Фоломеевим М.А було наголошено, що сайт університету знаходиться в процесі трансформації. Студенти обізнані, що є окремо сайт університету, окремо сайт кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті кафедри представлені ОПП в редакції 2020 та 2021 років (<https://cutt.ly/gEPb2Wo>). Проект ОПП 2020 року у відкритому доступі - відсутній. Сторінка проекту ОПП 2021 року наявна (<https://cutt.ly/sEPb8ci>), проте сам документ - відсутній (завершення строку обговорення), як і оприлюднені результати щодо обговорення даної ОП та пропозицій стейкхолдерів. За посиланням зазначено, що пропозиції, коментарі, зауваження можна надсилати на електронну адресу: mmzed@karazin.ua. На запит експертної групи були надані копії протоколів засідань науково-

методичної комісії економічного факультету, що містять пропозиції стейкхолдерів по вдосконаленню освітньої програми (№7 від 19.02.2020 р. та №3 від 25.01.2021 р.)

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Інформація щодо ОП своєчасно оприлюднюється на сторінці економічного факультету (<https://cutt.ly/bEPngEk>) та кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва (<https://cutt.ly/FEpnsjk>). Також для абітурієнтів виокремлені правила прийому для вступу на навчання за ОП (<http://start.karazin.ua/programs/7/4/076/9>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. ЕГ відзначає, що в цілому обсяг інформації, що оприлюднюється ЗВО є достатнім для того, щоб забезпечити можливість абітурієнтам зробити поінформований вибір щодо вступу на ОП, а роботодавцям – щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією програмою. 2. Аносований представниками ЗВО новий офіційний сайт ЗВО, який вже можна оцінити в тестовому режимі за посиланням <https://karazin.ua>, спрощує доступ усіх зацікавлених сторін до актуальної інформації, оскільки його сучасний дизайн, наповненість меню, розділів, порядок представлення закладок дає можливість швидко та комфортно для користувача ознайомитися з механізмами провадження освітньої діяльності та в цілому функціонування ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

1. ОП представлена окремо на офіційних сайтах університету, економічного факультету та кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва (інформація частково дублюється), що ускладнює її сприйняття та порівняння. Рекомендації: пришвидшити запуск нового сайту ЗВО з покращеною архітектурою. 2. Відсутні на сайті файли проектів ОП 2020 та ОП 2021, узагальнених рекомендацій роботодавців. Рекомендації: оприлюднювати усі зміни, що стосуються ОП на сайті (проекти, рекомендації стейкхолдерів) та залишати документи у постійному доступі, що лише дасть можливість відстежити розвиток програми.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЗВО вчасно та в достатньому обсязі оприлюднює на офіційному сайті інформацію про ОП. Визначені чіткі і зрозумілі правила й процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу під час реалізації ОП. Експертна група стверджує про наявність загалом відповідності ОП критерію 9, проте окреслює ряд недоліків, які не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Репіна Інна Миколаївна

Члени експертної групи

Денисюк Олена Григорівна

Левченко Сергій Павлович